

rül K. u. a' mogoroknak (magyarok) a' Volga hosszatt éjszak felé nyomuló része építé Bulgar (utóbb Kazán) városát, a' nyugot felé ment rész Magyarit (Madzsart), melly helyből a' bulgar és magyar népfелеkezet' rokon eredete, 's a' volgai részen azon egy alkalommal letelepedése is világosan kitűnik; Constantinus Porph'. ismert helye a' kazar és magyar nyelvről is úgy értendő, hogy azok nem külön nyelvek, hanem nyelvjáráások voltak. Végül azt, hogy a' jászoknál, kiket előadó az izmaeliták' ivadékaiknak lenni vitatott, miért nem dívik többé a' palócz nyelvjárás, a' sík, tehát mindennemű közlekedésnek és érintkezésnek nyílt lakhelyeknek tulajdonítja; egyébiránt egészen menteknek némi palóczos kiejtéstől előadó nem találja a' jászokat, 's még Timon Sámuel izetlen nevetségesnek nyilatkoztatta a' jászok és kúnok' nyelvét. Előadás' folytatában érinté szóló, hogy a' barkó, besnyő (örségi), csangó (moldvai), gányó, matyó és tahó külön magyar nyelvfelekezetek' beszéd-ejtése nagyobb kisebb mértékben mind hasonlít a' palócz nyelvjáráshoz; 's ez alkalommal a' már elhatározott magyar *Idioticon'* minél előbbi létrehozását is sürgette, minthogy a' naponként terjedő népnevelés által a' nyelvkülönbözések ki-egyenlednek, 's úgy szólván szemünk' láttára kiirtatnak.

KIS GYÜLÉS, FEBR. 12. 1844.

Kubinyi Ágoston tiszt. tag' helyettes elnöklete alatt

Jelen Bajza, Balogh, Bugát, Gebhardt, Győry, Kállay, Kiss, Luczenbacher, Szilasy, Sztrokay, Vállas, Vörösmarty rr. tt. — Garay, Kovács Mihály, Nagy Ign., Széchy, Tasner, Waga ll. tt. — Schedel Ferencz titoknok, Lukács Móríz helyettes segédjegyző.

BALOGH PÁL, lt. a' szószéken

a' tufnai két csontbarlangról értekezvén, előadta azoknak fekvését, természeti alakját 's tulajdonságait, 's előadását némelly bennök találtatott csontmaradványok' bemutatásával is érdekesítette. Ezen alkalommal kiterjeszkedett szóló a' csont-

barlangokra általján véve, 's előadta, melly nehéz az ősvilág' egykori lakóinak csontmaradványait pontosan meghatározni, noha ezen nehéz feladat' megfejtését az új kor' nagyszerű természetvizsgálói, különösen Cuvier és Blainville, igen megkönnyítették. A' tufnai barlangokban eddig legnagyobb részt barlangi medve' (*Ursus spelaeus*) csontjai találtattak, mint egyéb csontbarlangok' legnagyobb részében. Azon kérdés' megfejtésében, miként jutottak a' barlangokba a' medve 's egyéb állatok' csontjai? elősorolta értekező a' legnevezeteseb természetvizsgálók' véleményeit. A' tufnai csontbarlangokat illetőleg megengedte, hogy egykor Hermanecz' környékén a' tenger' árja uralkodott, de azt nem, hogy ezen vízőzön kergette volna a' tufnai barlangokba azon állatokat, mellyeknek csontjai oda vannak temetve, mert a' tufnai völgyekben az itt mulatott tengerárnak semmi szembetűnő jelei nincsenek. Legnagyobb figyelmet érdemlőnek állítá hát itt azon ég felé meredező sziklafalakat, mellyek Hermanecz' völgyét képezik, 's mellyek kétségkívül a' föld' számos megrázkodásának szüleményei, valamint magok a' tufnai barlangok is. Azt mutatják ezek, hogy itt nem víz, hanem tűz volt a' legfőbb tényező. Ha már meg lehet is engedni, hogy némelly barlangok tartózkodó helyül szolgáltak némelly ragadozó állatoknak, 's hogy másokba az állatcsontok a' víz' hullámai által sodortattak be, a' tufnai barlangokat illetőleg mindazáltal tekintetbe vevén azok' felette szűk voltát, minélfogva azok olly nagy állatoknak lakhelyül nem szolgálhattak volna, továbbá hogy Hermanecz' környékén az ott mulatott tengerárnak semmi szembetűnő jelenségei nem lévén, az sem hihető hogy ezen állatokat a' vízőzön kergette volna a' tufnai barlangokba: azon véleményt állítá fel értekező, hogy, midőn Pluto és Neptun' működéseik által ezen tájak erőszakos rázkódásba jövének, midőn földalatti dörgések' kíséretében itt hegyek emelkedének fel, amott sziklák repedének szét, ezen állatok, háborítatlan urai akkor a' végetlen erdőknek, ijedtökben menekülének ezen barlangokba, mellyekben sírokat is lelék.